

کید پنجهان

تطهیر با جاری قرآن : سوره فیل و ایلاف

علی صفائی حائری (عین. صاد)

www.ketab.ir

فهرست

۷	مقدمه ناشر
۱۱	گام‌های تفسیر
۱۱	۱. بررسی کلمات
۱۲	۲. بررسی ترکیب‌ها
۱۴	۳. بررسی ارتباط آیه‌ها
۱۴	۴. بررسی جایگاه آیه‌ها
۱۷	کلید سوره
۲۱	۱. کید گستردہ
۳۹	۲. ماهیت و کیفیت جلوه‌های حق
۴۷	۳. طغیان و شکست
۴۹	خصوصیات عذاب
۵۰	۱. تطابق
۵۲	۲. توجیه ناپذیری
۵۲	۳. تجلی حق و سنت‌ها
۵۳	۴. پیوند و الفت
۶۵	مرور و جمع بندی

مقدمه ناشر

در روایت است که «اگر این طور باشد که وقتی آیه‌ای در قومی نازل شد، وقتی که آن قوم مردند، آن آیه نیز بمیرد، از قرآن چیزی باقی نمی‌ماند...». ^۱ پس قرآن زنده است و هر آیه و سوره‌اش برای امروز و هر روز ماست؛ ولی بینشی عمیق و روشی خاص لازم است تا از این کلام زنده، برداشتی زنده و کارآمد داشت. نمونه واضحی از مرگ قرآن در برخوردهای عادی ما با قرآن، دو سوره فیل و ایلاف است. این دو سوره -که در بعضی روایات یک سوره قلمداد شده است- داستانی خاص از قومی خاص است؛ داستان اصحاب فیل و قوم قریش! و بجاست که از خود بپرسیم: این دو سوره امروز چه پیامی برای ما دارد؟ آیا توانسته‌ایم با قرآن برخورد درستی داشته باشیم؟ و آیا ما این سوره‌ها را زنده می‌دانیم؟

استاد علی صفایی حائری در تفسیر این دو سوره بر اساس روش ویژه تفسیری خود^۲ نشان می‌دهند که ما حقیقت این دو سوره را نیافتنیم و تبیین می‌کنند که چه کید پنهانی در جریان این حادثه

۱. التفسیر (تفسیر العیاشی)، مکتبة العلمية الاسلامية، ج. ۱، ص. ۱۰.

۲. برای مطالعه بیشتر درباره این «روش»، نگاه کنید به روش برداشت از قرآن، از همین نویسنده.

بوده و چه اهداف شومی دنبال شده است تا داستان رسالت در نطفه خفه شود. و خواهیم فهمید چگونه برای پراکنده‌سازی مؤمنین، ابتدا الفت اقتصادی را نشانه گرفتند و خدا چگونه از همان کیدهای پنهان استفاده کرد تا مبنایی برای الفت اقتصادی و اجتماعی ایجاد کند و چگونه عبودیت این خدا موجب می‌شود به الفتی اساسی دست یابیم که در هنگامه گرسنگی و ترس و ناامنی، پیوندها محکم‌تر و همبستگی‌ها بیشتر شود. بعد از این دیدارِ دوباره با این سوره‌هast که خواهیم فهمید همین دو سوره چه نسخه شفابخشی برای امروز ماست!

در چاپ‌های نخستین تطهیر با جاری قرآن، سوره‌ها غالباً جدا از هم و در کتاب‌هایی مستقل انتشار یافته بود؛ اما بعد‌ها همه در قالب سه جلد کتاب جمع‌آوری و منتشر شد. اکنون بر آن شده‌ایم که به منظور ایجاد ارتباط قوی‌تر و مؤثرتر خوانندگان با این اثر ارزشمند، بار دیگر سوره‌هارا به صورت جدا، اما در قالبی نو عرضه کنیم؛ البته با امانت‌داری کامل و بدون کمترین دخل و تصرفی در سخنان نویسنده.

کارهای انجام‌شده در این زمینه به این شرح است:

۱. انتخاب عنوان‌های نوبهای هر جلد که گویای سخن اصلی نویسنده در آن باشد. این کار با حفظ عنوان کلی کتاب‌ها، یعنی تطهیر با جاری قرآن انجام شده است.
۲. عنوان‌گذاری بخش‌هایی از کتاب. برای تفکیک این عنوان‌ها از عنوان‌های نویسنده، همه عنوان‌های جدید در قلب آمده است.